

Херсонський державний
аграрний університет

Kherson State Agrarian
University

МАТЕРІАЛИ

**IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
«УПРАВЛІННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ
ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В НОВОСТВОРЕНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ: ПРОБЛЕМИ ТА
ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

04-05 березня 2020 року
м. Херсон

**«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення»
(04-05 березня 2020 року)**

**Міністерство освіти та науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Головне управління Держгеокадастру у Херсонській області
Тернопільський національний економічний університет
Херсонський державний аграрний університет**

**«УПРАВЛІННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ
ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В
НОВОСТВОРЕНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАДАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ВИРІШЕННЯ»**

*Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Херсон, 04-05 березня 2020 року)*

Кафедра землеустрою, геодезії та кадастру

**Херсон
2020**

**«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2020 року)
УДК 332.1:332.3 (08)
У66**

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради факультету водного господарства, будівництва та землеустрою Херсонського державного аграрного університету (протокол № 7 від 10.03.2020 р.)

Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Херсон, 04-05 березня 2020 року). – Херсон: ХДАУ, 2020. – 348 с.

ISBN 978-617-7917-00-6

У збірнику розміщено матеріали, в яких узагальнено результати IV Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення», яка проводилась кафедрою землеустрою, геодезії та кадастру

Конференція проведена у межах кафедральної теми: «Розробка методики спостережень за деформаціями будівель та споруд Херсонського державного аграрного університету» (номер державної реєстрації 0118U007199)

Головний редактор: Яремко Ю.І., д.е.н., професор кафедри землеустрою, геодезії та кадастру

Відповідальний секретар: Дудяк Н.В., к.е.н., доцент кафедри землеустрою, геодезії та кадастру

Технічний секретар: Мацієвич Т.О., к.е.н., доцент кафедри землеустрою, геодезії та кадастру

Організатори випуску збірника:

Кафедра землеустрою, геодезії та кадастру Херсонського державного аграрного університету

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з думками і позицією редакції.

Тези доповідей друкуються в авторській редакції. Автори несуть відповідальність за зміст поданих матеріалів, достовірність наведених фактів, посилань, правопис власних імен тощо.

Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій.

© ХДАУ, колектив авторів, 2020

Чеболда І.Ю.

к.г.н., доцент

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,

м. Тернопіль

Кузик І.Р.

аспірант

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка,

м. Тернопіль

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ЗАЛІЩИЦЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Станом на 01.01.2020 р. у Тернопільській області повністю сформовано та функціонує 53 об'єднані територіальні громади (ОТГ). Загальна площа земель під ОТГ складає 679 430 га, це близько 50% території області [4]. Аутсайдером у реформі децентралізації на Тернопільщині є Заліщицький район, який розташований на півдні області. У Заліщицькому районі створено лише 2 ОТГ, об'єдналося 8 сільських рад, в яких проживає 8,5 тис осіб. (рис. 1).

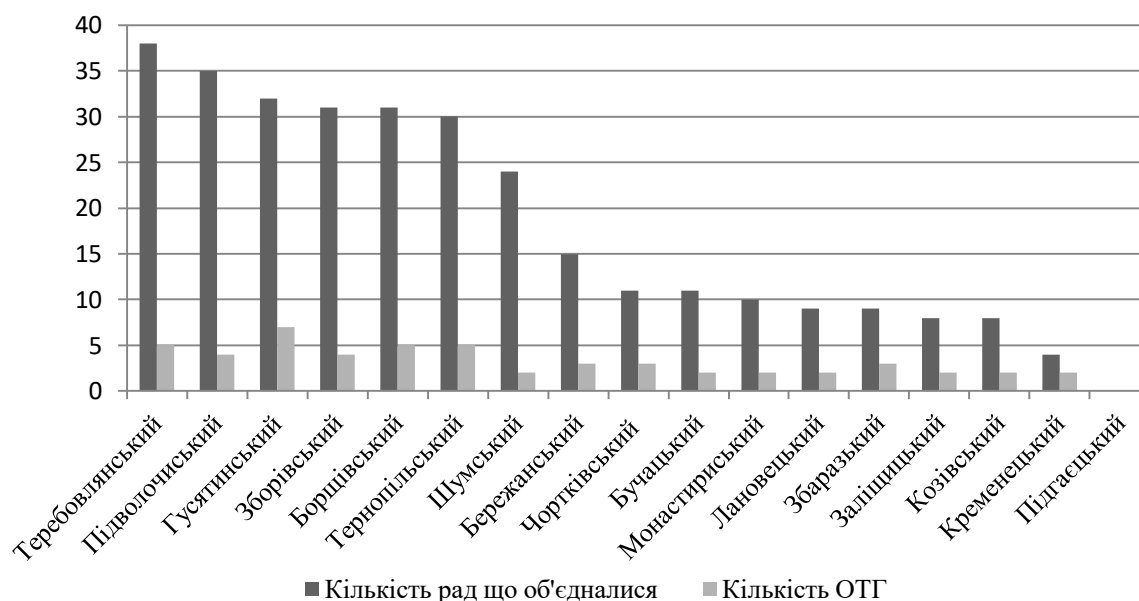

Рис. 1. Кількість ОТГ у розрізі адміністративних районів Тернопільської області станом на 01.01.2020 р. (побудовано за даними джерела [4])

Метою дослідження виступає вивчення особливостей сучасного стану структури землекористування об'єднаних територіальних громад Заліщицького району Тернопільської області.

Першою у Заліщицькому районі (29.04.2018 р.) створено Товстенську селищну об'єднану територіальну громаду. Товстенська ОТГ, із

«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2020 року)

адміністративним центром у смт. Товсте об'єднала 3 сільські ради: Головчинську, Ворвулинську і Солоненську та селешню раду Товстого (табл. 1). Площа Товстенської ОТГ становить 71 км², в громаді проживає 5885 осіб [4].

Таблиця 1

Склад Товстенської ОТГ (складено за даними джерела [4])

Товстенська об'єднана територіальна громада	Товстенська селищна рада	смт. Товсте
	Головчинська сільська рада	с. Головчинці
		с. Королівка
	Ворвулинська сільська рада	с. Ворвулинці
		с. Гиньківці
	Солоненська сільська рада	с. Солоне
с. Рожанівка		

На основі проведеного аналізу структури землекористування об'єднаних територіальних громад Заліщицького району, де враховувалось співвідношення між сукупністю природних та антропогенних угідь, Товстенська ОТГ відноситься до групи адміністративних одиниць із вкрай несприятливою часткою природних угідь 12%. Розораність громади одна із найвищих в районі (76,5%), показник сільськогосподарського навантаження нижче середнього (35-40 балів). Лісистість громади близько 1% (90 га лісів), 1% займають води і болота, 10 % - багаторічні насадження, пасовища і сіножаті, близько 7% території ОТГ займають забудовані землі [1] (рис. 2).

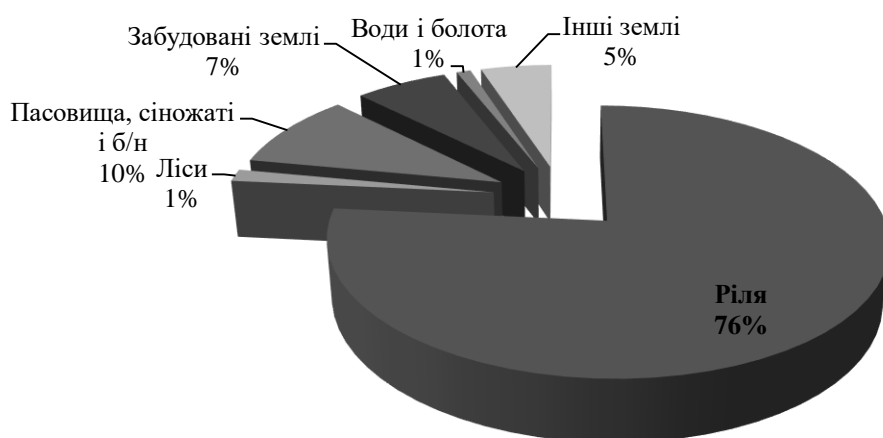

Рис. 2. Структура земельних угідь Товстенської ОТГ

«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2020 року)

Дорогичівська сільська об'єднана територіальна громада створена, також у 2018 р. із адміністративним центром у с. Дорогичів. Площа Дорогичівської ОТГ становить 55,6 км², в громаді проживає 2626 осіб. Дорогичівська ОТГ об'єднала 4 сільські ради: Дорогичівську, Литячівську, Хмелівську і Шутроминську (табл. 2) [4].

Таблиця 2

Склад Дорогичівської ОТГ (складено за даними джерела [4])

Дорогичівська об'єднана територіальна громада	Дорогичівська сільська рада	с. Дорогичів
	Литячівська сільська рада	с. Литячі
	Хмелівська сільська рада	с. Хмелева
		с. Свершківці
Шутроминська сільська рада	с. Шутроминці	

Дорогичівська ОТГ, із розораністю 53%, також характеризуються несприятливою структурою землекористування із часткою природних угідь 39%. В громаді зосереджено понад 1300 га лісів, що забезпечує нормативний показник лісистості 24%. Забудовані землі у Дорогичівській ОТГ становлять 4%, ще 12,5% займають багаторічні насадження, пасовища і сіножаті, 2% - землі під водою та болотами [1].

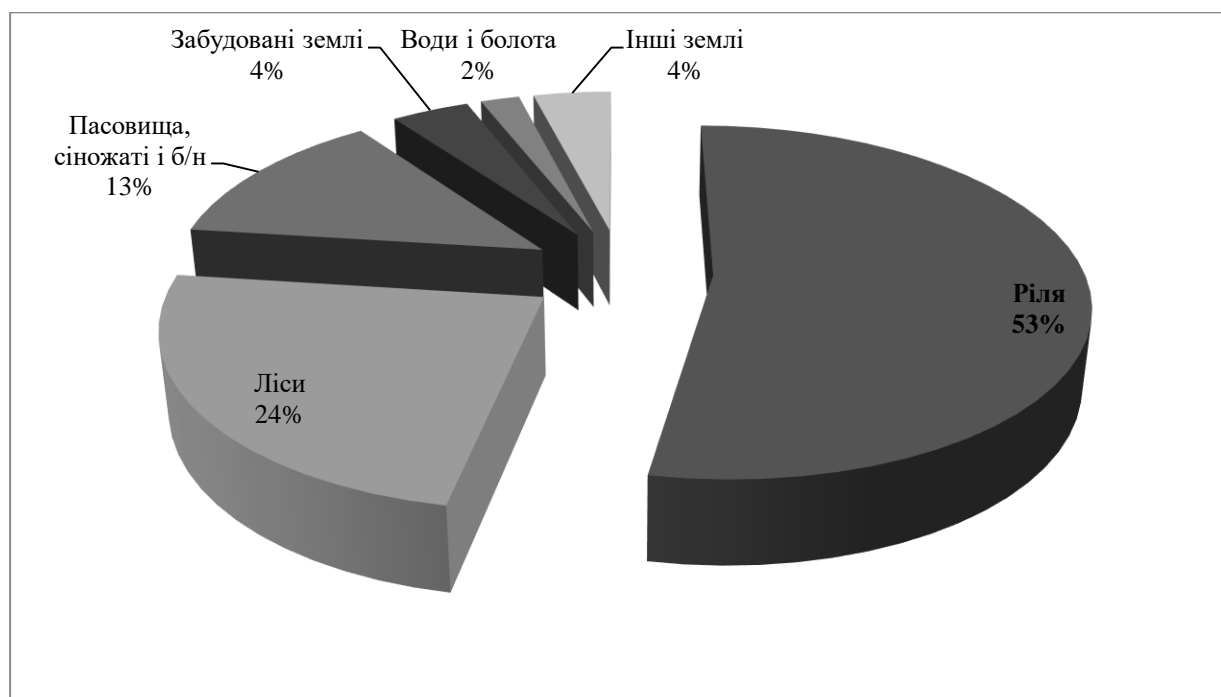

Рис. 3. Структура земельних угідь Дорогичівської ОТГ

«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2020 року)

Згідно нової моделі адміністративно-територіального устрою в Україні із діючих 490 районів буде сформовано 102. У Тернопільській області планується створити 3 райони – північний, південний і центральний, із ймовірними адміністративними центрами у містах Кременець, Чортків і Тернопіль, відповідно. В результаті такої реформи, територія Заліщицького адміністративного району, повністю буде поділена між ОТГ та ввійде до складу південного субрегіонального рівня області [5]. Адже, згідно нових критеріїв формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального (районного) рівня, районом може бути компактна, географічно цілісна та нерозривна територія із чисельністю населення не менше ніж 150 тис. осіб [3].

Незалежно від того, скільки буде районів субрегіонального рівня територіально-адміністративного устрою України, об'єднанні територіальні громади уже створені і функціонують. Попри передачу повноважень, фінансових ресурсів та інших можливостей, децентралізації потребує система управління і використання природних ресурсів. Новостворені адміністративні одиниці потребують ресурсів для наповнення місцевих бюджетів та стабільного функціонування. Найбільш актуальним в ОТГ є питання розпорядження земельними ресурсами, оскільки земля вступає одним із основних засобів наповнення місцевих бюджетів. У вересні 2017 року Кабінет Міністрів України ухвалив законопроект про передачу в управління об'єднаним територіальним громадам землі за межами населених пунктів. У Тернопільській області планується передати у комунальну власність ОТГ близько 40 тис. га земель сільськогосподарського призначення.

Передача земель за межами населених пунктів у власність громад удосконалив механізм управління у сфері земельних ресурсів, дасть змогу чітко й прозоро формувати дохідну частину місцевих бюджетів у частині плати за землю. У свою чергу, це стимулюватиме територіальні громади до добровільного об'єднання з метою формування спроможних органів місцевого самоврядування. Адже, плата за землю становить близько 15 % у структурі надходжень до загального фонду місцевих бюджетів, а в надходженнях місцевих податків і зборів – понад 50% [2].

Отож, можемо зробити висновок, що ОТГ Заліщицького району характеризуються несприятливою структурою землекористування. Висока розораність (76,5%) та низька лісистість (1,5%) об'єднаних громад району зумовлюють необхідність розробки практичних рекомендацій для оптимізації структури землекористування в умовах децентралізації. Актуальними в громадах залишаються питання передачі земель за межами населених пунктів у комунальну власність ОТГ, раціональне використання земель несільськогосподарського призначення, збільшення лісистості та розвиток рекреаційного природокористування.

**«Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення»
(04-05 березня 2020 року)**

Список літератури

1. *Матеріали звіту Головного управління Держгеокадастру у Тернопільській області (форма б-зем). Структура земельних угідь Заліщицького району станом на 01.01.2016 р.*
2. *Костишин О.О. Управління земельними ресурсами в умовах децентралізації. II Міжнародна Науково-практична конференція. Розвиток економічної системи в умовах глобалізації. Полтава, 2015. С. 68-70.*
3. *Методичні рекомендації щодо критеріїв формування адміністративно-територіальних одиниць субрегіонального (районного) рівня. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Київ, 2019. 5 с.*
4. *Децентралізація. Офіційний сайт. URL: <http://decentralization.gov.ua> (дата звернення 20.01.2020 р.).*
5. *Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua> (дата звернення 23.12.2019 р.).*

Шарко М.В.

*д.е.н., професор,
професор кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки
Херсонського національного технічного університету,
м. Херсон*

Шмулевич П.В.

*аспірант
Херсонського національного технічного університету,
м. Херсон*

МОЖЛИВОСТІ СИНХРОНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЦИКЛІВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ РЕГІОНУ

У сучасних українських умовах необхідності забезпечення власної фінансової спроможності територіальні громади у сільській місцевості намагаються максимально диверсифікувати власну господарську діяльність. Одним з найбільш перспективних видів діяльності, зокрема, для територіальних громад Херсонської області, визнано сільський зелений туризм. Нами раніше вже було запропоновано підхід корпоратизації регіонального туризму у формі створення туристичної Корпорації [1]. Саме в контексті моделювання діяльності такої Корпорації і проведено далі викладене дослідження проблематики розвитку туризму в територіальних громадах.